

6. Легка, Я. І. Інвестиційні ризики: еволюція поглядів та класифікація [Текст] / Я. І. Легка // Інвестиції: практика та досвід. — 2009. — № 14. — С. 10–12.
7. Любімов, В. І. Оцінювання інвестиційного середовища в умовах ризику [Текст] / В. І. Любімов // Інвестиції: практика та досвід. — 2009. — № 14. — С. 2–5.
8. Павловська, М. О. Прийняття інвестиційних рішень в умовах багатокритеріальної невизначеності: теоретичний аспект [Текст] / М. О. Павловська // Інвестиції: практика та досвід. — 2009. — № 7. — С. 2–5.
9. Шегда, А. В. Ризики в підприємстві: оцінювання та управління [Текст] : навч. посіб. / А. В. Шегда, М. В. Голованенко. — К.: Знання, 2008. — 271 с.
10. Борщ, Л. М. Інвестування: теорія і практика [Текст] : навч. посіб. / Л. М. Борщ, С. В. Герасимова. — К.: Знання, 2007. — 685 с.
11. Інвестування [Текст] : підручник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда, Т. І. Лепейко, О. П. Коюда. — К.: Знання, 2008. — 452 с.
12. Van Horne, J. C. Fundamentals of financial management [Text] / James C. Van Horne. — Prentice-Hall, 2001. — 743 p.
13. Lipson, M. Financial Management [Text] / M. Lipson. — University of Virginia, University of Cambridge, 2012. — 1045 p.
14. Brigham, F. Financial Management. Theory and Practice [Text] / F. Brigham, M. Ehrhardt. — SOUTH-WESTERN, 2013. — 1163 p.
15. Feinberg, F. M. Modern Marketing Research: Concepts, Methods and Cases [Text] / F. M. Feinberg, T. Kinneer, J. R. Taylor. — South-Western, 2008. — 682 p.

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ И АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНВЕСТИЦИОННЫХ РЕШЕНИЙ

Рассмотрены новые подходы для обоснования и принятия оптимальных инвестиционных решений в условиях неопреде-

ленности и риска с использованием экономико-математических методов.

Разработано и практически реализовано математическое моделирование процесса оптимизации принятия управленческих решений с учетом стохастических условий их реализации и риска неполучения прогнозируемых результатов.

Ключевые слова: инвестиционные решения, дерево решений, неопределенность, риск, дисперсия, среднее квадратическое отклонение.

Пласконь Світлана Андріївна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економіко-математичних методів, Тернопільський національний економічний університет, Україна, e-mail: plaskon1962@mail.ru.

Смачило Тетяна Володарівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра економічної кібернетики та інформатики, Тернопільський національний економічний університет, Україна, e-mail: smtanya@ukr.net.

Пласконь Светлана Андреевна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра экономико-математических методов, Тернопольский национальный экономический университет, Украина. Смачило Татьяна Володаровна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра международных экономических отношений и международной информации, Тернопольский национальный экономический университет, Украина.

Plaskon Svitlana, Ternopil National Economic University, Ukraine, e-mail: plaskon1962@mail.ru. Smachylo Tetyana, Ternopil National Economic University, Ukraine, e-mail: smtanya@ukr.net

УДК 336.717.111

**Ясинська Н. А.,
Шира Н. О.**

РОЗВИТОК ПЛАТІЖНИХ ІНСТРУМЕНТІВ НА ГРОШОВО-КРЕДИТНОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Представлено теоретичний та практичний аналіз розвитку платіжних інструментів на грошово-кредитному ринку України. Виявлено проблеми у нормативно-правовому регулюванні та фінансовій практиці використання новітніх форм платіжних інструментів в Україні. Проведена класифікація сучасних платіжних систем, визначені переваги та недоліки електронних грошей. Дана характеристика практики їх використання.

Ключові слова: електронні гроші, платіжна система, еквайрінг, Інтернет-еквайрінг, Інтернет-банкінг, смарт-картка.

1. Вступ

Активізація сучасного грошово-кредитного ринку України здійснюється у двох основних напрямках: розвиток ресурсно-інформаційного забезпечення платіжного інструментарію та еволюція підприємницької діяльності. Сучасний розвиток підприємницького потенціалу в умовах ринкової економіки України постійно потребує змін фінансової і правової діяльності підприємств, їх економічного й інформаційного середовища. Це необхідно для систематичного вдосконалення внутрішніх і зовнішніх фінансових відносин, збільшення джерел формування доходів підприємства. Саме підприємства формують інфраструктуру руху та збільшення фінан-

сових ресурсів, попит на ті або інші платіжні засоби тощо. Відповідно, діяльність підприємств є предметом дослідження багатьох користувачів інформації. Але більшість із них зацікавлені у формуванні об'єктивної оцінки саме ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства. В теорії та практиці формування, розподілу, використання й державного регулювання фінансових ресурсів підприємств є багато методів та прийомів, правил й інструментів. Їх оптимальне використання сприяє фінансовому оздоровленню або фінансовому розвитку суб'єктів господарювання в рамках динамічного розвитку ринкової економіки. З метою нарощення капіталів, підприємства вимушені формувати оптимальну структуру виробничих і невиробничих фондів, трудового

персоналу та ін. Вони беруть на себе виконання частини соціальних та етичних завдань в суспільстві. Відповідно, питання швидкості грошових потоків із використанням новітніх платіжних інструментів з боку підприємців формує визначену систему дій, яка приводить до найліпшого соціально-економічного результату.

2. Аналіз літературних даних і постановка проблеми

Існує велика кількість наукових праць, присвячених проблемам еволюції грошей та розвитку грошово-кредитного ринку в тому числі електронних грошей. Серед авторів цих публікацій необхідно виділити наступних: А. Бодюк, А. Глибовець, Д. Гриньков, М. Зацеркляний, Н. Єрьоміна, О. Колодізев, В. Кравчук, О. Махаєва, О. Мельников, Д. Науменко, А. Новицький, М. Савлук, І. Трубін, В. Ющенко, М. Чижевська та інші [1–3]. Проте потребують детального дослідження питання, пов'язані з обігом нових форм грошей — електронних, їх недоліків та переваг, механізму проведення контролю, ефективності їх застосування в рамках підприємницької діяльності тощо.

Метою проведених досліджень є висвітлення особливостей розвитку платіжних інструментів на грошово-кредитному ринку України через моніторинг практики застосування електронних грошей в обігу.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити наступні основні завдання:

1. Визначити актуальність подальшого розвитку системи державного регулювання грошово-кредитного ринку України, який активізує електронні форми обліку платіжних операцій.
2. Виявити основні цілі регулювання електронних грошей.
3. Охарактеризувати проблеми узгодженості національного та міжнародного законодавства.

3. Результати досліджень поточного стану платіжних інструментів

Активний розвиток сучасних комп'ютерних технологій, глобалізацій та інтернаціоналізація підприємницької діяльності призвели до розвитку нових суспільно-економічних відносин. Глобальність мережі Інтернет, відсутність кордонів у спілкуванні змінили встановлені правила ведення бізнесу, замовлення товарів (робіт, послуг), їх отримання та оплату. Інтернет надав можливість мобільно проводити операції купівлі-продажу, замовлення послуг тощо. Відповідно розширення бізнесу потребує від банків та контролюючих органів організації оперативної, зручної системи обслуговування клієнтів в рамках офісу, дому тощо. А це підвищує значущість ринку електронної комерції і вимагає від останньої високої захищеності та конфіденційності інформаційних потоків.

Фінансове регулювання діяльності підприємств при використанні електронних платіжних і контролюючих систем містить три основні компоненти:

- 1) здійснення безготівкових операцій із використанням загальноприйнятих фінансових платіжних інструментів на основі новітніх банківських технологій;
- 2) використання можливостей системи електронних платежів за допомогою електронних грошей й новітніх платіжних й облікових банківських систем,

які мають широке розповсюдження в кредитно-банківській сфері і обмежене державне регулювання;

- 3) електронний моніторинг фінансових, виробничих, бюджетних та інших відносин за допомогою електронних кабінетів тощо.

Ці компоненти в рамках виробничої діяльності об'єднують одне — результат у вигляді виторгу. Основним завданням сучасного підприємства є формування постійного позитивного грошового потоку від всіх видів та напрямків діяльності, передовсім, виторгу. Все частіше рівень виторгу напряму залежить від часу та форми здійснення платежів. Тому, для набуття успішності, підприємству доцільно в кожній грошовій операції обирати найоптимальнішу схему. Саме цьому аспекту та його можливостям в рамках України приділено особливу увагу.

Готівковий обіг передбачає матеріальне переміщення відповідних купюр чи монет, безготівковий переказ — звернення до відповідного банку, який здійснюватиме переказ, внаслідок цього втрачається оперативність та швидкість розрахунків. За останні десятиріччя з'явилися нові інноваційні продукти, призначені для здійснення платежів, чому деякою мірою сприяє науково-технічний прогрес, розвиток фінансового, банківського ринку тощо.

Тому ринком було запропоновано електронний варіант грошей, який можна було б легко і швидко, навіть поза банківською установою переказати на відповідний рахунок свого контрагента. Поява нових платіжних засобів є об'єктивним процесом, який спричинений незадоволеними потребами споживачів та підвищеними вимогами до ефективності й надійності платежів.

Електронні гроші (electronic money, e-money) є однією з найважливіших економічних категорій сучасної науки про гроші, банки і кредит, які вперше з'явилися в Японії у другій половині 1980-х років. У середині 90-х років вони почали активно вводитися в обіг електронними розрахунково-платіжними системами та іншими комерційними структурами, що функціонують у глобальній Інтернет-мережі в режимі реального часу (on-line) [1].

Електронні гроші — одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами і є грошовим зобов'язанням емітента [4].

Більшість дослідників виділяють два основних види електронних грошей:

- на програмній основі (software-based electronic money) з використанням телекомунікаційних мереж, здебільшого відкритої мережі Інтернет.
- на основі карток (card-based e-money), в які вбудовано чіп, що містить грошовий еквівалент як результат попередньої оплати [5].

За даними Державної податкової служби України, обсяг розрахунків «віртуальними» грошима в 2011 р. склав еквівалент 2,5 млрд. грн. Контролюючий орган прогнозує подальший приріст віртуального трафіку, тому вже в 2014 р. обсяг електронних розрахунків на ринку може досягти 15 млрд. грн. [3].

На сьогодні для здійснення платіжних операцій у мережі Інтернет можна скористатися такими платіжними системами:

- **українські:** MoneyXu, GlobalMoney, Максі, LiqPay, iPay.ua, Інтернет.Гроші;
- **російські:** Яндекс.Деньги, Qiwi, RBK Money, КредитПилот, Рапида, MoneyMail, Z-Payment, Assist, e-Port, CyberPlat та ін.;

— **глобальні:** E-Gold, PayPal, WebMoney, PayCash, Liberty Reserve, Perfect Money, Moneybookers, Fethard, ChronoPay, Bitcoin та ін.

У Європейському Союзі право на емісію електронних грошей має цілий ряд установ, для яких діє одне важливе обмеження: заборона на видачу кредитів. Відповідно до Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» [6] випуск електронних грошей в Україні мають право здійснювати лише банки, для яких профільним бізнесом є кредитування. Зокрема, електронні гроші мають бути номіновані тільки в гривнях, а також банк-емітент повинен забезпечити 100 %-ве покриття електронних грошей реальними готівкою та безготівковими коштами. При цьому передбачається обмеження на обсяг електронних грошей в електронному пристрої (гаманці) в розмірі 8 тис. грн. Якщо організація платіжної системи має намір здійснювати випуск електронних грошей, то вона зобов'язана узгодити з НБУ правила системи електронних грошей до здійснення випуску електронних грошей.

НБУ дав дозвіл на діяльність трьом системам електронних грошей: MoneyXu (емітент — ПАТ «Фідобанк»), GlobalMoney (емітент — АТ «Ощадбанк»), Максї (емітент — ПАТ «VAB Банк»).

До НБУ подано заявки на реєстрацію правил систем «Shiftpay» Першого інвестиційного банку, «Електронні гроші» Райффайзен Банку Аваль, та «WebMoney note» від Українського професійного банку. Громадяни України також можуть оплачувати товари, послуги за допомогою російських систем «Яндекс.Деньги», «RBK Money» та світових систем «PayPal», «E-gold», але в їх діяльності використовується тільки іноземна валюта, і обміняти електронні гроші на готівкові на території України не є можливим.

Схема роботи платіжної системи представлено на рис. 1.

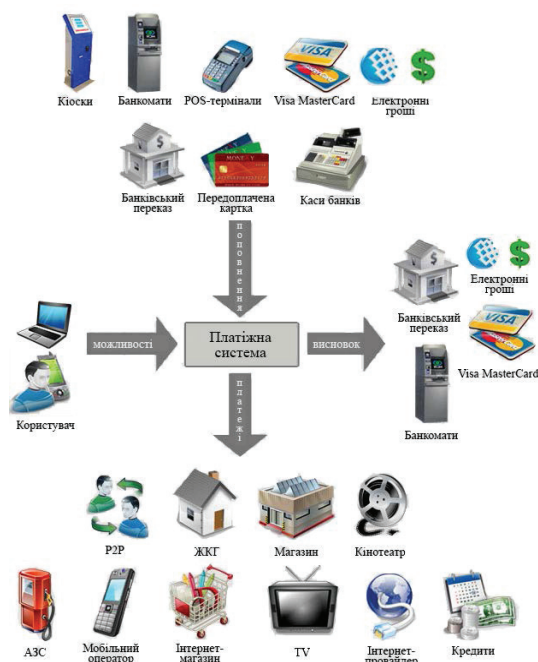

Рис. 1. Схема роботи платіжної системи

Основні переваги та недоліки електронних грошей представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Переваги та недоліки електронних грошей

Переваги	Недоліки
анонімність платежів	комісія при знятті готівки
захист від податкових органів	ризиків шахрайства
незалежно від місця свого знаходження користувач може здійснювати зі своїм рахунком будь-які фінансові операції	зберігання грошей власників гаманців на рахунках юридичних осіб
можливість переказувати малі суми	відсутність процента, який нараховується при зберіганні грошей
простота використання	зберігання грошей власників гаманців на рахунках юридичних осіб
швидкість і зручність платежів	

На сьогоднішній день у світі представлено більше 18 мільйонів підприємств торгівлі та сервісу з можливістю оплатити покупки за допомогою еквайрингу (прийом платежів за допомогою платіжних карт). Велика частина цього ринку послуг зайнята банками — членами Visa і MasterCard. У США широко поширені карти American Express.

Існує також Інтернет-еквайринг — прийом до оплати платіжних карток через Інтернет з використанням спеціально розробленого web-інтерфейсу, що дозволяє проводити розрахунки в Інтернет-магазинах і оплатити за допомогою спеціальних електронних платіжних систем різні послуги.

Visa payWave і MasterCard PayPass — це сумісна з EMV безконтактна можливість проведення платежу, заснована на стандарті ISO/IEC 14443 та технології компанії VISA і MasterCard, що надає власникам карток безконтактний спосіб проведення оплати на суми до певної величини, без підтвердження підписом або PIN-кодом, шляхом піднесення карти до платіжного терміналу замість проведення нею для зчитування або вставки її в термінал (табл. 2).

Таблиця 2

Особливості Visa payWave і MasterCard PayPass

	Visa PayWave	MasterCard PayPass
Логотип		
Вигляд картки		
Обладнання		
Перший банк, який почав використовувати систему	АБ «Південний» (2011 р.)	ПАТ «ПриватБанк» (2012 р.)
Обмеження суми транзакції*	200 грн.	100 грн.

Примітка: * — кожний банк, який працює з системами може встановлювати свою суму обмеження

Більше того, безконтактна технологія дозволяє розраховуватися не тільки платіжними картами, а й іншими предметами. Наприклад, мобільним телефоном з наклеєним на нього спеціальним стікером, а також брелоком або браслетом, на якому є модуль з інформацією про банківський рахунок.

У 2013 р. платіжна система MasterCard, Альфа-банк і мобільний оператор Київстар розробили алгоритм розрахунків за покупки за допомогою мобільних телефонів, що використовують технологію NFC.

Таким чином, значно спрощується процес оплати, і обслуговування клієнтів відбувається набагато швидше. Це в першу чергу важливо для тих сфер бізнесу, де необхідна висока швидкість обслуговування клієнтів: наприклад, громадський транспорт або кафе швидкого харчування.

В Україні використовується внутрішньодержавна платіжна система Національна система масових електронних платежів (НСМЕП), яка введена в промислову експлуатацію у листопаді 2004 року.

Національна система масових електронних платежів (НСМЕП) — це внутрішньодержавна банківська багатоємнітна платіжна система масових платежів, в якій розрахунки за товари та послуги, одержання готівки та інші операції здійснюються за допомогою платіжних смарт-карток за технологією, що розроблена Національним банком України [7].

Національний банк України є оператором системи і власником торгової марки і, також займається платіжною організацією системи. НБУ виконує функції розрахункового банку, головного і регіонального процесингових центрів. НСМЕП створена з метою впровадження в Україні відносно дешевої та надійно захищеної автоматизованої системи безготівкових розрахунків.

Носієм інформації в системі є смарт-картка, яка на відміну від картки з магнітною смугою, найбільш повно задовольняє вимоги безпеки (рис. 2).

Рис. 2. Смарт-картка НСМЕП

Смарт-картка НСМЕП, крім інструмента доступу до рахунку користувача в банку, може мати функцію електронних грошей.

Це перший у світі приклад, коли систему розрахунків електронними грошима впроваджує центральний банк країни.

Згідно з термінологією НСМЕП платіжні додатки її картки називаються «чек» і «гаманець». Держателем гаманців НСМЕП можуть бути виключно фізичні особи. Максимальна сума електронних грошей, яка може

одноразово завантажуватись на гаманець НСМЕП, обмежена нормативно-правовим документом НБУ сумою в 1000 грн. Для електронного гаманця передбачена можливість здійснення операцій без уведення PIN-коду у сумі 100 грн.

Таке обмеження спрямоване насамперед на захист прав користувача, оскільки у випадку втрати або виходу з ладу картки, залишок коштів гаманця не повертається користувачу.

За даними НБУ, учасниками НСМЕП є 61 банків і 10 небанківських установ (станом на 01.01.2014 р.) [8].

З 17 найбільших банків карти НСМЕП емітують всього 4 установи: ВАТ «Ощадбанк», АБ «Укргазбанк» і АТ «Укрексімбанк», а також АТ «Брокбізнесбанк».

Для порівняння, учасниками системи Visa є 108 банків, MasterCard — 84. Було проведено дослідження, по результатам якого в Україні використовується 21 млн. карток Visa, 11 млн. карток MasterCard і 3 млн. карток НСМЕП.

Протягом 2014 р. НБУ планує перевести НСМЕП на міжнародний стандарт EMV, що дозволить власникам карток використовувати їх у всіх банкоматах і терміналах країни.

Переваги та недоліки НСМЕП представлено в табл. 3.

Таблиця 3

Переваги та недоліки НСМЕП

Переваги	Недоліки
високий рівень надійності та безпеки фінансових операцій	недостатня кількість спеціальних терміналів
вартість користування системою для банків і для фізичних осіб істотно дешевше, ніж використання міжнародними платіжними системами	обмеженість (максимальний розмір разового платежу в електронному гаманці 1000 грн.)
зручно використовувати для здійснення дрібних покупок, коли не має часу на введення ПІН-коду	установка спеціального програмного забезпечення у банках
низька собівартість операцій	не передбачені карти елітного класу типу Gold або Platinum з великими лімітами
високі експлуатаційні характеристики та термін використання (до 5-ти років)	карти НСМЕП приймаються до оплати тільки на території України
забезпечує диверсифікацію ризиків в Україні при зупинці роботи міжнародних платіжних систем на території країни	більшість великих банків України поки не є учасниками платіжної системи НСМЕП
альтернатива міжнародним платіжним системам проти деяких, з яких ведуться антимонопольні процеси в багатьох країнах світу	недостатня кількість спеціальних терміналів

Інтернет-банкінг (англ. Online Banking) або веб-банкінг — один із видів дистанційного банківського обслуговування, засобами якого доступ до рахунків та операцій за рахунками забезпечується в будь-який час та з будь-якого комп'ютера через Інтернет. Системи Інтернет-банкінгу використовуються в більшості великих банків і активно впроваджуються в середніх і малих банках, оскільки дозволяють зменшувати транзакційні витрати, скорочувати штат співробітників і утримувати клієнтів.

Основні види послуг Інтернет-банкінгу найбільших банків України представлено в табл. 4.

Таблиця 4

Послуги Інтернет-банкінгу найбільших українських банків за структурою активів (станом на грудень 2013 р.) [9, 10]

№	Банк	Пога- шен- ня кре- диту	Оп- ліпе- депо- зит	Оп- лата ком. послуг та то- варів	Здійс- нення плате- жів	Пластикові картки	
						За- мов- лення нової	Бло- ку- вання
1	ПАТ «ПриватБанк» «Приват24»	+	+	+	+	+	+
2	АТ «Ощадбанк» «WEB-банкінг»	-	+	-	+	-	+
3	АТ «Укрексімбанк» «Enter EXIM@»	+	+	+	+	-	+
4	ПАТ «Дельта Банк» «myDELTA»	+	+	-	+	-	-
5	ПАТ «Райффайзен Банк Аваль» «Райффайзен Онлайн»	+	+	-	+	-	+
6	ПАТ «Укрсоцбанк UniCredit BankTM» «UniCredit Online»	-	+	+	+	+	+
7	ПАТ «Пром- інвестбанк» «Internet-Банкінг»	-	+	-	+	-	-
8	ВАТ «Сбербанк Росії» «Сбербанк ОнЛ@йн»	+	+	+	-	-	-
9	ПАТ «ПУМБ» «ПУМБ online»	+	+	+	+	+	+
10	ПАТ «КБ «Надра» «Інтернет Клі- єнт-банк»	-	-	-	+	-	-
11	ПАТ «Альфа-Банк» «My Alfa-Bank»	+	+	+	+	-	-

Примітка: * — згідно інформації, яка представлена на офіційних сторінках банків

Система Інтернет-банкінгу пропонує такий сервіс:
— надання загальної інформації щодо стану рахунків, карток та доступних на них сум, встановлення лімітів на різні види операцій з карткових та поточних рахунків;

— надання міні-витягів про рух коштів за картою або рахунком за останні кілька днів, календарний місяць, інший довільний період часу;

— можливість керування своїми рахунками як у національній, так і в іноземній валюті;

— блокування платіжних карток клієнтом;

— переказ коштів з картки на картку, при цьому обидві картки повинні бути емітовані банком і для виконання цієї операції потрібен одноразовий пароль;

— купівля ваучерів операторів мобільного зв'язку, IP-телефонії, Інтернет;

— здійснення комунальних та інших платежів, сплата рахунків.

Список послуг і сервісу, якими можна скористатися в системі Інтернет-банкінгу, постійно розширюється.

Лідером в цьому напрямку є послуга Приват24 від ПАТ «Приватбанку», яка залишається однією з найбагатших за асортиментом надаваних послуг.

Переваги та недоліки Інтернет-банкінгу представлено в табл. 5.

Таблиця 5

Переваги та недоліки Інтернет-банкінгу

Переваги	Недоліки
виконує операції в режимі on-line	для виконання операцій потрібен спеціальний (часто одноразовий);
працює цілодобово без перерв і вихідних, доступна з будь-якого комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет у будь-якій точці світу	конфідентційність і захищеність інформації залежить не лише від банку, а й значною мірою від клієнта (обмеження доступу до електронного підпису, нерозголошення паролів доступу)
більшість систем не потребує спеціального програмного забезпечення, лише наявність будь-якого Web-браузера	використання логічного імені та пароля клієнта є досить простим способом його аутентифікації, який не забезпечує сьогодні високого рівня захисту
використовує механізм Електронного цифрового підпису (ЕЦП) клієнта під усіма фінансовими документами	криптографічні методи захисту інформації від несанкціонованого доступу (в т. ч. шифрування інформації) не завжди застосовуються при опрацюванні і зберіганні банківської інформації
має механізм взаємної аутентифікації банку і клієнта	існують спеціальні хакерські програми, за допомогою яких зловмисники мають можливість здійснювати так звані «фішинг-атаки» на рахунки клієнтів
виконує постійний контроль цілісності і достовірності переданої інформації	за проведення платежів стягуються комісійні відрахування (за угодою про тарифи на обслуговування)

Таким чином, переваги Інтернет-банкінгу роблять цю послугу привабливою для вітчизняних банків і для їхніх клієнтів. Її використання дозволить істотно зменшити час проведення взаєморозрахунків, залучити до банківських операцій нових клієнтів і тим самим знизити обсяг готівкового грошового обігу, а також оздоровити банківську систему шляхом зростання конкуренції.

4. Висновки

Отже, незважаючи на усі недоліки та переваги, практика електронного обігу розвивається досить швидкими темпами, але потребує удосконалення. Механізм роботи на Інтернет ринку майже не регулюється державою, відсутня нормативно-законодавча база, яка б захищала учасників від шахрайства з одного боку, та відстоювала інтереси держави з іншого. Доцільно подальший розвиток у поєднанні адміністративних та ринкових механізмів регулювання платіжних інструментів на грошово-кредитному ринку в мережі Інтернет. Ринкові механізми допоможуть розвитку та підвищенню конкурентоспроможності на банківському ринку, а адміністративні — сприятимуть прозорості, захищеності та збільшенню доходної частини бюджету держави.

Таким чином, незалежно від законодавчого рішення щодо установ, які матимуть в Україні право здійснювати емісію електронних грошей, регулювання над цією діяльністю та функціонуванням систем розрахунків електронними грошима покладено на Національний банк України.

Основними цілями регулювання електронних грошей є:

— забезпечення можливості центрального банку проводити грошово-кредитну політику, яка задовольняє вимогам часу;

- підтримка розвитку ефективних, менш ризикових, дешевих і зручних методів надання фінансових та платіжних послуг в інтересах підприємців і споживачів;
- надання користувачам ефективного захисту від шахрайства, недобросовісної діяльності, фінансових збитків, а також зайвого втручання;
- прискорення та спрощення розрахунків за товари (роботи, послуги) та переказ цінностей;
- економія часу та вибір найбільш зручних платіжних систем для використання;
- допомога органам влади у виявленні та запобіганні переміщенню грошових коштів, пов'язаних зі злочинною діяльністю.

Важливим аспектом є узгодженість національного та міжнародного законодавства. У сфері платіжних систем і розрахунків питання стандартизації, є вкрай важливими не тільки в технічній сфері, але і в галузі методології та регулювання. Значні відмінності в підходах до регулювання роблять привабливим використання електронних грошей в кримінальних цілях: шахрайські операції, відмивання грошей, ухилення від сплати податків. Проте існують обмеження, які стримують користувачів застосовувати електронні платіжні системи. До таких факторів можна віднести: недовіру користувачів, відсутність навичок і знань, обмеження у переведенні в готівку чи поверненні коштів. Але все ж подальший розвиток електронних грошей в Україні дасть змогу банківській системі вийти на новий рівень та заощадити кошти на друк банкнот.

Література

1. Колодізев, О. М. Гроші і кредит [Текст] : підручник для вузів / О. М. Колодізев, В. Ф. Колесніченко. — Київ: Знання, 2010. — 615 с.
2. Кравчук, В. Електронні гроші в Україні. Аналітичний звіт [Текст] / В. Кравчук, Д. Науменко, А. Глибовець. — К.: Альфа-ПК, 2012. — 64 с.
3. Про затвердження Положення про електронні гроші в Україні: Постанова Правління Національного банку України від 25.06.2008 № 178 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: [http:// zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-08](http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0688-08).
4. Сенищ, П. М. Світовий досвід і перспективи розвитку електронних грошей в Україні [Текст] / П. М. Сенищ, В. М. Кравець, В. І. Міщенко, О. О. Махаєва // Науково-аналітичні матеріали. — К.: Національний банк України, Центр наукових досліджень, 2008. — Вип. 10. — 145 с.
5. Гриньков, Д. Обіг електронних грошей в Україні: можливості та перспективи [Електронний ресурс] / Д. Гриньков. — Режим доступу: \www/URL: http://ufin.com.ua/analit_mat/gkr/189.htm.
6. Про платіжні системи та переказ коштів в Україні: закон України від 05.04.2001 р. № 2346-III [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.
7. Національна Система Масових Електронних Платежів [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75431&cat_id=36046.
8. Члени та учасники НСМЕП [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=47078&cat_id=46467.
9. Офіційний рейтинг банків України станом на грудень 2013 р. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: \www/URL: <http://banker.ua/officialrating/active/>.
10. Структура активів банків України станом на 01.07.2013 року [Текст] / Вісник НБУ. — 2013. — № 9. — С. 48–53.

РАЗВИТИЕ ПЛАТЕЖНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОМ РЫНКЕ УКРАИНЫ

Представлен теоретический и практический анализ развития платежных инструментов на денежно-кредитном рынке Украины. Выявлены проблемы в нормативно-правовом регулировании и финансовой практике использования новейших форм платежных инструментов в Украине. Проведена классификация современных платежных систем, определены преимущества и недостатки электронных денег. Дана характеристика практики их использования.

Ключевые слова: электронные деньги, платежная система, эквайринг, Интернет-эквайринг, Интернет-банкинг, смарт-карта.

Ясинська Надія Альбертівна, кандидат наук з державного управління, доцент, кафедра фінансів, Донецький державний університет управління, Україна, e-mail: nad_dsum@pisem.net.
Шира Наталія Олександрівна, кандидат економічних наук, доцент, кафедра фінансів, Донецький державний університет управління, Україна, e-mail: natalii-sh@yandex.ru.

Ясинская Надежда Альбертовна, кандидат наук по государственному управлению, доцент, кафедра финансов, Донецкий государственный университет управления, Украина.
Шира Наталья Александровна, кандидат экономических наук, доцент, кафедра финансов, Донецкий государственный университет управления, Украина.

Yasinska Nadiya, Donetsk State University of Management, Ukraine, e-mail: nad_dsum@pisem.net.
Shira Nataliya, Donetsk State University of Management, Ukraine, e-mail: natalii-sh@yandex.ru

УДК 330.341.1

Прядко І. В.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЯ»

В статті досліджено основні підходи до вивчення сутності поняття «інновація». Проаналізовано основні ознаки даної категорії та на їх основі уточнено визначення поняття «інновація». Визначено умови перетворення нововведення в інновацію. Зроблено аналіз ознак в класифікації інновацій, описані їх переваги і недоліки. Уточнено класифікацію інновацій. Уточнено визначення категорії «інноваційна діяльність».

Ключові слова: інновація, ознаки інновації, класифікація інновацій, інноваційна діяльність.

1. Вступ

Основною рисою світового господарства XXI століття є осмислення ролі інновацій у забезпеченні розвитку

регіону та країни в цілому. Для дослідження сутності цієї категорії доцільно визначитись із значенням терміну «інновація», оскільки фактом залишається те, що дефініція «інновація», незважаючи на свою популярність,